

STOWARZYSZENIE
ESWIP | ORGANIZACJA
POŻYTKU PUBLICZNEGO

ISSN 1427-5856

pozarządowiec

pismo społeczników Warmii i Mazur

w dużym formacie

(182) 2021

Dajemy rzeczom drugie życie

Dom Pod Cisem to miejsce w Elblągu, które działa w duchu zero waste i stara się przekonać do tego mieszkańców.

str. 4

Fot. Kuba Qbi Strumiński

Nasze sposoby na bycie eko

Elblążanie mają całkiem sporo patentów na bycie bardziej eko. Niektóre z nich warte są podpatrzania.

/ str. 3

Sklep Społeczny ze Strefą Charytatywną

W Domu pod Cisem znajduje się pierwszy w regionie Sklep Społeczny. Jest to miejsce, gdzie można znaleźć unikatowe przedmioty.

/ str. 4

Ratując żywość, ratujemy ludzi i środowisko

Zapobieganie marnotrawstwu żywności i pomoc potrzebującym to główne cele Banków Żywności. Osób potrzebujących niestety nadal jest wiele.

/ str. 5

Miejsca przyjazne GOZ

Na mapie Elbląga są lokalizacje, które warto znać i odwiedzać, by działać w duchu gospodarki o obiegu zamkniętym.

/ str. 7

Zacznijmy rozmawiać o gospodarce obiegu zamkniętego

Od wielu lat jesteśmy alarmowani katastrofalnym stanem środowiska naturalnego, mowa jest o kryzysie klimatycznym, nieodwracalnych zmianach groźnych dla dalszego życia ludzi na Ziemi. Jedną z odpowiedzi na to zagrożenie jest gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ).

Jest to koncepcja gospodarcza, według której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w obiegu gospodarczym możliwie jak najdłużej, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. GOZ stanowi kluczowy element nowego podejścia Unii Europejskiej do zrównoważonego rozwoju, który nazwany został Europejskim Zielonym Ładem. Co za tym idzie, nowy

okres finansowania unijnego, opisany w programie Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027, zawiera zasady GOZ, które będą wymagane przy wdrażaniu projektów. Czy elbląskie organizacje są przygotowane do gospodarki obiegu zamkniętego? Czy mieszkańcy znają tę ideę? Wiemy, że funkcjonują organizacje w nurcie GOZ: Bank Żywności z działaniami zapobiegającymi marnowaniu

żywności, czy Stowarzyszenie ESWIP z centrum naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów czyli Sklepem Społecznym w Domu pod Cisem. Fundacja Warsztat Zmiany we współpracy ze Stowarzyszeniem ESWIP, Bankiem Żywności oraz Radą Elbląskich Organizacji Pozarządowych tworzy Koalicję na rzecz gospodarki obiegu zamkniętego w Elblągu. Chcemy inspirować mieszkańców

do działań na rzecz GOZ. Chcemy współpracować z elbląskim samorządem. Zapraszamy przedstawicieli organizacji, samorządu, biznesu i osób zainteresowanych tematyką. Spotykamy się cyklicznie i rozmawiamy. Opracujemy rekomendacje, w jaki sposób społeczność Elbląga powinna wdrażać zasady gospodarki obiegu zamkniętego.

Arkadiusz Jachimowicz

NAPEŁNIAJ ELBLĄSKĄ
SKARBONKĘ
KRS 0000001316

STOWARZYSZENIE
ESWIP | ORGANIZACJA
POŻYTKU PUBLICZNEGO

Fot. Kuba Qbi Strumiński

Sylwia Warzechowska
redaktor wydania

O co chodzi z GOZ?

Segregujesz śmieci, naprawiasz to, co da się zreperować, a do tego jeszcze ograniczasz marnowanie jedzenia? Tak? Brawo! Działasz w myśl gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Ale czy to wystarczy? Niestety nie, bo... takich osób jak Ty czy ja powinno być znacznie więcej. Dlatego zrodził się pomysł przygotowania gazety, którą właśnie trzymasz w rękach.

W tym wydaniu Pozarządowca m.in. poznasz ideę gospodarki o obiegu zamkniętym, lokalne miejsca i działania w duchu zero waste. Wszystko po to, by pozytywnie zakręconych dla środowiska było jeszcze więcej. A tak na marginesie, czy Twój sąsiad czytał to wydanie? Nie? Zadbaj o to, by ta gazeta trafiła także do niego. Może od jutra on też będzie działał w myśl GOZ?

Czy wiesz, że...

Półowa segreguje

Z badań przeprowadzonych przez Symetrię wynika, że tylko półowa Polaków (52%) umie segregować śmieci. Co ciekawe aż 83% naszych rodaków uważa, że segregacja odpadów jest potrzebna i opowiada się za uregulowaniem tej kwestii za pomocą wprowadzenia ustawy. Z danych tych może wynikać, że za niewłaściwe segregowanie śmieci odpowiedzialny jest m.in. brak przejrzystych i czytelnych oznaczeń na pojemnikach przeznaczonych do odpadów oraz zbyt mało intensywna edukacja ekologiczna.

Kłopotliwy plastik

W Polsce plastik cieszy się bardzo dużą popularnością. Rocznie z tego tworzywa sztucznego generowanych jest 47 kg śmieci na osobę, co daje naszemu krajowi czwartą pozycję pod tym względem na terenie Unii Europejskiej. Statystyczny mieszkaniec wspólnoty produkuje łącznie 38 kg odpadów plastikowych, co negatywnie przekłada się na środowisko naturalne.

Wzrost o 3 procent

Analizując sytuację za 2020 r., Główny Urząd Statystyczny zbadał ilość śmieci wygenerowanych w tym czasie. Według badań Polacy wyprodukowali 13,1 mln ton odpadów komunalnych. Według GUS-u jest to wzrost o ok. 3 proc. w zestawieniu z 2019 r. Tym bardziej warto na bieżąco analizować ilość wyrzucanych przez nas produktów oraz to, czy da się naprawić i powtórnie wykorzystać jakiś przedmiot.

Bank Żywności w Elblągu

Organizacja powstała w 2002 r. z inicjatywy Elbląskiej Rady Konsultacyjnej Osób Niepełnosprawnych. Do działań podejmowanych przez Bank Żywności należą m.in. zbiórki żywności, pozyskiwanie artykułów spożywczych od lokalnych producentów i sieci handlowych oraz budowanie postaw solidarności społecznej.

W inicjatywy organizacji zaangażowanych jest wielu wolontariuszy m.in. młodzież szkolna. Realizując krajowe i unijne programy, Bank Żywności w Elblągu umożliwia mieszkańcom miasta i regionu niesienie pomocy osobom ubogim i wykluczonym społecznie.

Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej

Organizacja powstała 1 grudnia 1994 r., jest komórką podlegającą pod Warmińsko-Mazurski Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Elblągu. Do jej głównych działań należy upowszechnianie i promowanie edukacji ekologicznej, np. w placówkach oświatowych. Do ważniejszych aktywności podejmowanych przez Centrum należą m.in.: programy i projekty edukacyjne, organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli, współorganizowanie zajęć terenowych dla nauczycieli oraz organizowanie konkursów poświęconych ekologii. Działalność organizacji wspierana jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Oddasz obiad?

Oddam obiad jest organizacją społeczną zajmującą się przygotowywaniem zbiorów żywności dla osób borykających się z trudnościami finansowymi oraz seniorów. Poza przekazywaniem obiadu, działacze organizacji kupują potrzebującym podstawowe produkty żywnościowe. Z działaczami grupy można skontaktować się poprzez Facebooka.

Naturalnie z Naturalną

Naturalna Żywność to przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się sprzedażą lokalnych produktów ekologicznych. Można nabyć tam produkty bezglutenowe m.in. pieczywo, mąki, kasze, makarony i słodycze. Naturalna Żywność sprzedaje również świeże warzywa oraz produkty na zamówienie, np. oleje, nabią i kiszonki. Organizowane są również warsztaty kulinarne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w których mają okazję poznać ciekawe potrawy oparte na produktach wegańskich. Sklep mieści się przy ul. 1 Maja 14 w Elblągu.

opracował Sylwiusz Brywczyński

Fot. Kuba Qbi Strumiński

GOZpodarnie odpowiedzialni

Termin Gospodarki Obiegu Zamkniętego spotyka się z coraz większym zainteresowaniem. Przekazujemy Państwu gazetę, która ma przybliżyć jej ideę i zachęcić do korzystania z tego, co odnawialne i odtwarzalne.

W Domu pod Cisem będziemy przez najbliższe lata realizować szereg działań zwiększających wiedzę i umiejętności oraz podnoszących świadomość dotyczącą ekologii, w szczególności gospodarki cyrkularnej. Poniżej przybliżamy ofertę, z której będą mogli skorzystać mieszkańcy.

Wymień się z nami swoimi gratami

Wymienniki to przestrzeń do bezgotówkowej wymiany rzeczy określonego rodzaju. Mogą więc być to ubrania, akcesoria dziecięce, artykuły dekoracyjne lub np. książki, gry i płyty. Wymienniki w 2022 roku: 7 maja, 2 lipca, 20 sierpnia.

Z recyklingu można robić cuda!

Owszem, można - udowodnimy to na warsztatach, podczas których będziemy tworzyć zupełnie nowe rzeczy, z tego co zużyte. Cuda z recyklingu w 2022 roku: 1 lipca, 20 sierpnia.

Ekotorby na ekologiczne zakupy

Warsztaty, na których każdy będzie mógł stworzyć ekotorbę według indywidualnego projektu. W trakcie szcica porozmawiamy o tym, co w praktyce oznaczają zakupy w duchu zero waste.

Ekologiczne zakupy w 2022 roku: 20 i 21 października.

Odczaruj stary mebel

Warsztaty renowacji mebli to okazja by poznać tajniki naprawy i renowacji mebli, również okazja do tego, aby zakasać rękawy i popracować nieco w pocie czoła, by osiągnąć satysfakcjonujący rezultat: mały mebel wg własnego uznania! Warsztat renowatora w 2022 roku: 18-19 lutego, 2-3 grudnia.

Kawiarenki naprawcze – nie wyrzucamy, naprawiamy!

Udostępniamy mieszkańcom podwoje pracowni Domu pod Cisem, wraz ze znajdującym się tu sprzętem służącym do naprawy i renowacji. Na kawiarenkę przynieść można drobne przedmioty użytku codziennego, po to by je naprawić, dokonać ich renowacji. Kawiarenki naprawcze w 2022 roku: 23 kwietnia, 2 lipca, 19 listopada.

Poza działaniami wymienionymi powyżej będziemy także współpracować ze szkołami, po to, aby przygotować atrakcyjne scenariusze zajęć, dzięki którym będziemy mogli w sposób przystępny przekazywać wiedzę o GOZ uczniom elbląskich placówek. W 2023 roku zaprosimy mieszkańców do realizacji inicjatyw ekologicznych na terenie Elbląga, zainteresowani będą mogli pozyskać na ten cel granty.

Dzięki realizacji projektu „GOZpodarnie odpowiedzialni” osiągnięta zostanie zmiana społeczna w postaci:

- zwiększenia nawyków segregacji śmieci i recyklingu wśród mieszkańców Elbląga;
- zwiększenie wiedzy mieszkańców Elbląga na temat utylizacji sprzętu elektronicznego, mebli, sprzętu AGD;
- coraz częstsza praktyka naprawiania sprzętu zamiast nabywanie nowego przez mieszkańców Elbląga;
- zwiększenie wiedzy mieszkańców Elbląga dotyczącej reaktywacji zużytych przedmiotów;
- zwiększenie nawyków dbania o rzeczy, wymiany rzeczy celem wydłużenia ich użytkowania wśród mieszkańców Elbląga;
- zwiększenie umiejętności wykorzystywania i renowacji odpadów w celach ich dalszego użytkowania w innych dziedzinach życia codziennego wśród mieszkańców Elbląga;
- zwiększenie nawyków dbania o środowisko podczas codziennych czynności, np.: robienia zakupów wśród mieszkańców Elbląga.

Powyższe czynniki wpłyną na poprawę sytuacji w Elblągu w zakresie gospodarowania odpadami, ograniczenia problemu marnowania surowców i rosnącego zanieczyszczenia środowiska. Zwiększy się wiedza, umiejętności mieszkańców Elbląga w zakresie ekologii i wpłyną na wzrost ich postaw ekologicznych.

Projekt potrwa do 31.10.2023 r.

Justyna Duks
Dagmara Bielawska

Gazetę wydano w ramach projektu:
Projekt "GOZpodarnie odpowiedzialni" jest finansowany przez Narodowy Instytut Wolności w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWE FIO na lata 2021-2030.

STOWARZYSZENIE
ESWIP | ORGANIZACJA
POZYTYWNEGO
POZARZĄDOWIEC
w dużym formacie

PISMO INFORMACYJNE
ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

na okładce: Anna Deliga i Stanisław Sielezin z pracowni "Złotej rączki" w Domu pod Cisem

Redaktor naczelny
Arkadiusz Jachimowicz

Redaktor wydania
Sylwia Warzechowska

Korekta
Joanna Majewska

Skład i łamanie
Kuba Qbi Strumiński

Internetowe wydanie
pisma dostępne na
www.eswip.pl

Wydawca
Stowarzyszenie ESWIP
82-300 Elbląg, ul. Związku Jaszczurczego 17
tel. 55 236 27 16, 55 235 33 88
e-mail: redakcja@eswip.pl

Wydanie jest bezpłatne.
Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca.
Zastrzegamy sobie prawo skracania tekstów i zmiany tytułów.

Autorzy tekstów prezentują swoje własne opinie.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Nasze sposoby na bycie eko

Fot. Kuba Qbi Strumiński

Jeszcze kilka lat temu elblążanie z trudem oswajali się z koniecznością segregacji odpadów. Teraz mają już całkiem sporo swoich patentów na bycie bardziej eko. Niektóre z nich warte są podpatrzenia.

Ochrona planety to nie wymysł garstki zwariowanych ekologów, ale konieczność. To jasne dla większości z nas. Przeciwdziałanie zmianom klimatu, walka z zanieczyszczeniem środowiska czy konieczność ograniczenia zużycia zasobów to aktualne wyzwania. Wymagają one globalnych rozwiązań, wprowadzanych zarówno przez rząd, jak i koncerny. Jednak również nasze codzienne działania i wybory wpływają na to, jak będzie wyglądało nasze środowisko.

Recykling i upcykling

- Jeszcze do niedawna segregowanie śmieci było dla nas czymś nowym. Teraz już chyba większość osób wie, jak podzielić odpady, do których pojemników wyrzucić, aby mogły zostać poddane recyklingowi. Mamy więc pierwszy krok za sobą. Kolejne nie są o wiele trudniejsze. Czasami wystarczy tylko trochę zmienić nasze myślenie, np. w kwestii zakupów. Większość z nas kupuje zdecydowanie za dużo. Też się na tym łapałam, że poszłam do sklepu po jeden produkt, a wychodziłam z pełnym koszykiem, niekoniecznie przydatnych mi rzeczy. Dobrym sposobem jest chodzenie na zakupy z wcześniej przygotowaną listą i ograniczanie się tylko do tego co na niej mamy. Będziemy nie tylko bardziej eko, ale jednocześnie zaoszczędzimy - mówi Ewa z Elbląga. Kolejnym punktem na naszej liście sposobów na ekologię w domu jest upcykling, czyli dawanie rzeczom drugiego życia. Nie wyrzucaj. Oddaj, wymień albo zmień.

- Zanim wyrzucimy coś do śmietnika, zastanówmy się trzy razy. Ubrania, które tobie już się znudziły, a są w dobrym stanie, mogą się jeszcze komuś przydać. Fotel od cioci, który tobie zupełnie się nie podoba, ktoś inny może przerobić i korzystać z niego jeszcze długie lata. Takich przykładów można mnożyć. Dzięki temu ograniczamy kupowanie nowych rzeczy, których produkcja wiąże się przecież nie tylko zanieczyszczeniem środowiska, ale też np. zużyciem wody - dodaje elblążanka.

Miejsce, w którym upcykling stosowany jest w praktyce jest Sklep Społeczny działający w Domu pod Cisem, przy ul. Stawidłowej 3. Znajdziemy tu odnowione przedmioty, przekazane np. przez elblążan. Meble, lampy, rozmaite dekoracje, którym dano nowe życie.

Uwaga, śmieciarka jedzie

Osoby, które same lubią zajmować się odnawianiem przedmiotów, mogą zajrzeć w media społecznościowe. Ciekawą propozycją jest np. grupa na Facebooku "Uwaga, śmieciarka jedzie - Elbląg". Mieszkańcy dzielą się tu informacjami o przedmiotach wyrzucanych na śmietnik. Członkowie grupy wrzucają zdjęcia i dokładną lokalizację danego przedmiotu. Chętni mogą skorzystać i przygarnąć np. niechciane meble czy zastawę stołową. Kolejną propozycją dla tych, którzy nie chcą wyrzucać to grupa na FB "Zero Waste Elbląg". Tutaj można je wymienić, oddać za darmo. Kolejną ważną kwestią jest niemarnowanie żywności. Niemal każdemu z nas zdarza się ugotować za dużo zupy, do której zjedzenia nie pałą się domownicy, czy też zakupić za dużo produktów spożywczych. To jedzenie, gdy już minął jego termin przydatności do spożycia, najczęściej lądowało w śmietniku. Jak temu przeciwdziałać? Odpowiedź jest bardzo prosta i zna ją już wielu elblążan:

wystarczy się podzielić. Przy ul. Związku Jaszczurczego 17 znajdziemy Jadalnię. Można tam zostawić słoik zupy czy obiadową porcję (oczywiście pod warunkiem, że jeszcze nadają się do zjedzenia), którymi później poszczęgują się osoby potrzebujące. Od kilku lat bardzo prężnie na Facebooku działa również grupa "Oddam obiad - Elbląg". Rozpoczęła działalność jako platforma do dzielenia się jedzeniem. Teraz grupa niesie pomoc potrzebującym w różny sposób, np. remontując mieszkania, czy organizując zbiórki potrzebnych rzeczy.

Ocet, soda, kwasek cytrynowy

Elblążanie, chcąc żyć w zgodzie z naturą i tak, aby jej nie szkodzić, sięgają również po sposoby naszych babć. Przykładem są domowe kosmetyki i środki czystości, czyli takie, które mają naturalny skład i nie przyczyniają się do zanieczyszczenia środowiska. Oczywiście produkty takie, znajdziemy zdecydowanie łatwiej niż jeszcze kilka lat temu, na półkach w drogerii. Coraz więcej osób robi takie preparaty samodzielnie.

- Ocet, soda czy kwasek cytrynowy rozcieńczone z wodą świetnie nadają do czyszczenia praktycznie wszystkich domowych przestrzeni. Jeśli dodamy do tego kilka kropel olejku eterycznego, nasz domowy środek czystości będzie miał również przyjemny zapach - mówi Karolina, mieszkanka Elbląga. Dokonując codziennych wyborów małymi gestami możemy ograniczyć nasz negatywny wpływ na środowisko. Jeśli wypracowaliśmy własne sposoby na bycie bardziej eko, warto podzielić się nimi ze swoimi znajomymi, a być może nawet założyć grupę na portalu społecznościowym.

Natasza Jatczyńska

Sposób na kłopotliwe odpady

Co zrobić z odpadami, których np. nie możemy wyrzucić do znajdującego się przy domu śmietnika? Odpowiedzią dla elblążan jest PSZOK, który działa na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów.

PSZOK to nic innego jak Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Znajduje się on przy ul. Mazurskiej 42, na terenie ZUO. Punkt dedykowany jest mieszkańcom produkującym odpady w gospodarstwie domowym. W punkcie możemy zostawić różnego rodzaju odpady, m.in. papier, szkło, odpady zielone,

zużyte akumulatory i baterie, czy meble. Przekazanie odpadów na PSZOK nie wymaga dodatkowej opłaty. Nie ma również limitu odnośnie ilości przekazywanych odpadów. Są dwa wyjątki od tej reguły. Limitowane ilości odpadu, jakie może przyjąć punkt z jednego gospodarstwa domowego raz w roku, dotyczą opon (do 4 sztuk) oraz gruzu remontowego (do 1,5 tony). Za ilości powyżej wyznaczonych limitów trzeba dopłacić.

Z obserwacji pracowników ZUO wynika, że mieszkańcy dobrze znają zasady segregacji odpadów oraz

zakres działania PSZOK. W przypadku pierwszego kontaktu mieszkańca z Zakładem zostaje udzielona kompleksowa informacja o postępowaniu z konkretnym odpadem.

W roku 2020 r. w ewidencji odpadów przyjętych do PSZOK można zauważyć wzrost ilości przyjmowanych odpadów w stosunku do roku 2019. Przykładowo w roku 2020 przyjęto ok. 800,050 ton bioodpadów, czyli o 164,740 ton więcej albo 399,770 t odpadów wielkogabarytowych, czyli o 40,634 t więcej niż w roku 2019.

Mieszkańcy samodzielnie porządkując swoje ogrody i remontując domy coraz częściej przekazanie odpadów do ZUO biorą w swoje ręce. Może to wynikać zarówno z oszczędności jak i wysokiej świadomości ekologicznej. W szczególności w okresie pandemii, kiedy trzeba było pozostać w domu, elblążanie wykorzystali czas na

METALE I TWORZYWA SZTUCZNE

WRZUCAMY:

- butelki plastikowe
- nakrętki, kapsle i zakrętki od słoików oraz butelek
- plastikowe opakowania,
- torebki, worki foliowe
- puszki po konserwach
- aluminiowe puszki po napojach
- kartony po mleku i sokach

PAPIER

WRZUCAMY:

- opakowania z papieru i tektury
- gazety, czasopisma i ulotki
- zeszyty, kartony
- papier biurowy

SZKŁO

WRZUCAMY:

- słoiki i butelki* po żywności i napojach
- szklane opakowania po kosmetykach

* zakrętki i kapsle wrzucamy do metali i tworzyw sztucznych

BIO

WRZUCAMY:

- odpady warzywne i owocowe
- gałęzie, trawę, liście i kwiaty
- resztki jedzenia (bez mięsa)
- trociny i korę drzew

Fot. www.zuoelblag.pl

metamorfozy swoich mieszkań, sprzątanie piwnic, urządzenie ogrodów, pozbywanie się zepsutych i zużytych rzeczy. Z tego powodu ilości określonych rodzajów odpadów przyjętych do PSZOK zdecydowanie wzrosło.

Zakład Utylizacji Odpadów przy ul. Mazurskiej 42 w Elblągu czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00 - 17:30, w sobotę 6:00 - 13:30.

Natasza Jatczyńska

W Domu pod Cisem dajemy rzeczom drugie życie

Fot. Kuba Qbi Strumiński

- Nie mamy wątpliwości, że wszelkie działania, które pomagają w ograniczaniu odpadów, są ważne i potrzebne. Dlatego podjęliśmy się wyzwania, aby przekonać do tego elblązan. Wspólnie, prostymi czynnościami, możemy ograniczyć nasz negatywny wpływ na środowisko. Jednym ze sposobów jest działanie w duchu zero waste - mówi Justyna Duks, szefowa Domu Pod Cisem.

Ruch zero waste to obecnie zarówno styl życia, jak i konieczność. Śmieci wręcz zalewają naszą planetę, więc wszystkie działania, które mogą się przyczynić do ograniczenia ich produkcji są niezwykle cenne. Czym dokładnie jest zero waste? To ochrona wszystkich zasobów poprzez odpowiedzialną produkcję, konsumpcję, ponowne wykorzystanie i odzyskiwanie wszystkich produktów, opakowań i materiałów, bez ich spalania oraz bez zrzutów do ziemi, wody lub powietrza, które zagrażają środowisku lub zdrowiu. Tyle mówi definicja. Jak osiągnąć ten efekt w praktyce?

Tego dowiemy się w Domu pod Cisem, prowadzonym przez Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych przy ul. Stawidłowej 3.

Ograniczać ilość odpadów

Dom Pod Cisem to miejsce w Elblągu, które działa w duchu zero waste i stara się przekonać do tego mieszkańców.

- Coraz więcej mówi się o odpowiedzialności za planetę, o konieczności zmian. Postanowiliśmy się wpisać w ten nurt, stosując zasady gospodarki obiegu zamkniętego (inaczej zero waste - przyp. red.). To nasze wyzwanie na kolejne lata, bardzo ważna, wspólna sprawa, którą należy się zająć. Chodzi o to, aby jak najbardziej ograniczać ilość odpadów. Skupiamy się na tym, aby do tej idei zero waste przekonać mieszkańców, podnosić ich świadomość w tym zakresie i zwiększać wiedzę. Namawiamy elblązan do tego, żeby naprawiać wszystko, co można ponownie wykorzystywać oraz wymieniać się rzeczami. Stąd też nasz sklep społeczny. Tutaj można oddawać rzeczy, my je naprawiamy, jeśli tego wymagają, a inni mieszkańcy mogą je kupić. Dzięki temu te przedmioty nie tylko nie trafiają na śmietnik, ale są również tańsze, niż te nowe - mówi Justyna Duks z Domu pod Cisem.

Strzał w dziesiątkę

Sklep Społeczny w Domu pod Cisem działa od ponad roku. To miejsce, w którym stare rzeczy otrzymują nowe życie. Bardzo szybko okazało się, że jest to strzał w dziesiątkę.

- Mieszkańcy zaskoczyli nas ilością rzeczy, które chcą oddawać. Nie byliśmy przygotowani na to, że będzie ich aż tyle. Bardzo szybko okazało się, że musimy zwiększyć nasze możliwości magazynowe. Tym bardziej że nie tylko mieszkańcy oddają nam rzeczy. Mamy również sieć podmiotów, z którymi współpracujemy. Przykładowo od tapicerów dostajemy odpady tapicerskie,

z biur nieruchomości przedmioty z domów wystawionych na sprzedaż. To na razie kilkanaście podmiotów, ale przecież w Elblągu jest ich dużo więcej. Widzimy więc potencjał i możliwości rozwoju. Jednocześnie zacieśniamy również współpracę z samorządem i Zakładem Utylizacji Odpadów - przecież wszystkim nam zależy na tym samym - dodaje Justyna Duks. Do sklepu społecznego nie tylko można oddać rzeczy. Warto również wybrać się tu na zakupy. Meble, dekoracje, lampy, książki, a nawet płyty winylowe to tylko część asortymentu, który znajdziemy przy Stawidłowej.

- Zainteresowanie jest duże. Tygodniowo odwiedza nas kilkadziesiąt osób, a podczas eventów jeszcze więcej. Trafiają do nas różni klienci, niektórzy poszukują starych książek o Elblągu czy płyt winylowych, a inni są miłośnikami mosiądzu, porcelany czy też porcelitu z czasów PRL, a niektórzy chcą po prostu kupić tanio kilka krzesel - wylicza nasza rozmówczyni. Wokół sklepu społecznego sporo się dzieje.

- Chcemy tutaj stworzyć przestrzeń do tego, aby mieszkańcy działali zgodnie z ideą zero waste - dodaje pani Justyna.

Kawiarenka naprawcza

Przy ul. Stawidłowej organizowane są Wymienniki, czyli akcje, podczas których elblążanie mogą wymienić się bezgotówkowo książkami, różnymi przedmiotami, a nawet roślinami. Odbywają się różne warsztaty np. renowacji mebli, recyklingowe, czy krawieckie, podczas których uczes-

tnicy uczą się jak uszyć ekologiczne torby. Nowością jest Kawiarenka Naprawcza.

- Mamy tutaj sporo sprzętu i profesjonalną przestrzeń do naprawiania rzeczy, odrestaurowywania mebli. Raz w miesiącu organizujemy Kawiarenki Naprawcze. Mieszkańcy mogą wtedy przynieść z domu rzeczy wymagające naprawy i dać im drugie życie pod okiem naszych instruktorów, przy pomocy profesjonalnych narzędzi i z materiałów, które udostępniamy. Przy okazji jeszcze zapraszamy na kawę i ciasto, jak to w kawiarence. To wydarzenie, które integruje mieszkańców i ma ich przekonać do tego, że zanim coś wyrzucą, warto sprawdzić, czy nie da się tego naprawić - zachęca do odwiedzin szefowa Domu pod Cisem.

Stowarzyszenie chce powiększyć powierzchnię magazynową Sklepu Społecznego. Wtedy też poszerzy ofertę o renowację mebli. To będzie propozycja dla tych, którzy nie mają czasu lub umiejętności, aby samemu się tym zająć. Stowarzyszenie w swoje działania chce zaangażować również innych. Obecnie realizuje projekt, którego celem jest promowanie gospodarki obiegu zamkniętego, wśród organizacji i mieszkańców.

Centrum naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów

- Jako organizacje chcemy wspólnie określić drogę Elbląga do gospodar-

stwa obiegu zamkniętego. Przyjrzeć się temu, jak to wygląda obecnie, jakie są potrzeby i jakie rozwiązania można zastosować, aby w naszym mieście jak najwięcej rzeczy trafiło do ponownego użycia - wyjaśnia Justyna Duks.

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych nadal zamierza się rozwijać w duchu zero waste i stawia sobie wyzwania na przyszłość. Jednym z nich jest doprowadzenie do powstania centrum naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów. Stowarzyszenie rozmawia o tym z samorządem.

- Mamy sporo planów na przyszłość. Chcemy zwiększyć skalę tego działania. Marzy nam się dużo większy sklep i przestrzeń do naprawy. O tym będziemy myśleli w następnych latach - mówi Justyna Duks.

Takie centrum byłoby również miejscem pracy dla osób w trudniejszej sytuacji, nie zapominamy również o celach statutowych stowarzyszenia, a reintegracja zawodowa i społeczna takich osób, jest jednym z nich.

- Nie mamy wątpliwości, że wszelkie działania, które pomagają w ograniczaniu odpadów, są ważne i potrzebne. Chcemy przekonać do tego mieszkańców. Zależy nam na tym, żeby każdy miał świadomość, że ma duży wpływ na środowisko swoją codzienną działalnością - dodaje Justyna Duks.

Natasza Jatczyńska

Sklep Społeczny ze Strefą Charytatywną

W Elblągu w Domu pod Cisem, prowadzonym przez Stowarzyszenie ESWIP, znajduje się pierwszy w regionie Sklep Społeczny ze Strefą Charytatywną. Jest to miejsce, gdzie można znaleźć unikatowe przedmioty. Meble i sprzęty otrzymują drugie życie, a na dodatek można zdobyć tam prawdziwe perełki dekoracyjne.

Sklep Społeczny znacznie różni się od klasycznego sklepu, który znamy z rynku. Są dwie podstawowe różnice. Asortyment otrzymywany jest od mieszkańców Elbląga i okolic. Są to wszelkiego rodzaju przedmioty, które zalegają w piwnicy lub na strychu. Do sklepu trafiają także meble z dawnych lat.

Część z nich otrzymuje drugie życie w postaci renowacji i dotyczy to najczęściej rzeczy dotkniętych zębem

czasu. Oprócz tego do sklepu dostrzeczane są artykuły dekoracyjne, książki, obrazy, figurki, wazon, zastawy stołowe oraz różnego rodzaju sprzęty, od muzycznych po sportowe. Drugą bardzo istotną różnicą to przeznaczenie dochodu ze sprzedaży. Trafia on do Funduszu Grantowego Stowarzyszenia ESWIP, z którego finansowane są inicjatywy społeczne i charytatywne w Elblągu. Mieszkańcy mogą skorzystać z dwóch programów grantowych: Pomoc Sąsiadka i IMPULS. Na Fundusz przekazywane są również pieniądze z 1% oraz darowizny finansowe. W tym roku stowarzyszenie przekazało 25 tysięcy złotych, dzięki czemu kilkadziesiąt

rodzin z Elbląga i okolic otrzymało wsparcie.

Wkrótce elblążanie będą mogli skorzystać z Mobilnych Punktów Darowizn Rzeczowych. Jest to odpowiedź dla osób, które chcą przekazać do sklepu społecznego przedmioty, ale z różnych względów nie po drodze im do Domu pod Cisem. Stowarzyszenie postanowiło przygotować rozwiązanie w postaci trzech skrzyń, do których będzie można włożyć niewielkie przedmioty. Mobilne punkty będą ustawiane w miejscach ogólnie dostępnych (m.in. kina i centra handlowe). Do skrzyń będzie można wkładać między innymi: niewielki sprzęt sportowy,

muzyczny, komputerowy, RTV, AGD, artykuły dekoracyjne, książki, obrazy, wazon, ozdoby itp. Ważne, aby przedmioty były sprawne lub nadające się do użytku. Przy każdym punkcie będzie ulotka oraz plakat informujący o idei akcji. Warto podkreślić, że oprócz tego, że darowizny rzeczowe zwiększą dochód sklepu społecznego, co przekłada się na możliwość większego wsparcia z Funduszu Grantowego, to oddanie im do ponownego użytkowania jest zgodne z ideą gospodarki obiegu zamkniętego. Oznacza to zmniejszenie ilości odpadów i ograniczenie wytwarzania nowych.

Mateusz Jachimowicz

Ratując żywność, ratujemy ludzi i środowisko

W Polsce każdego roku wyrzucamy 4,8 mln żywności. To marnotrawstwo, które negatywnie odbija się na środowisku, nie mówiąc już o tym, że niesprzedana, dobra jakościowo żywność zamiast na śmietnik, powinna trafić na talerze potrzebujących. Federacja Banków Żywności od lat nie tylko ratuje produkty spożywcze, ale też edukuje społeczeństwo.

Marnowanie żywności to ogromny problem. Proces produkcji żywności stanowi obciążenie dla środowiska naturalnego. Poprzez marnotrawstwo zużywane są zasoby wody i energii. Kolejne etapy: produkcja, transport oraz przechowywanie produktów żywnościowych, przyczyniają się do nadmiernej emisji gazów cieplarnianych, przypomina Federacja Banków Żywności.

- Obecnie chyba najwięcej mówi się o tych ekologicznych skutkach marnowania żywności. Obok tego negatywnego wpływu na środowisko są jeszcze skutki ekonomiczne, wyrzucane są przecież bardzo konkretne pieniądze oraz skutki społeczne, nadal mamy bowiem ludzi ubogich, których nie stać na żywność - wylicza Jolanta Markiewicz, kierownik ds. promocji Banku Żywności w Olsztynie.

- Zapobieganie marnotrawstwu żywności i jednocześnie pomoc osobom, które potrzebują wsparcia to główne cele Banków Żywności. Osób potrzebujących niestety nadal jest wiele. Widzimy to w Elblągu. Mamy około 2,5 tys. podopiecznych, do których trafia żywność z programów unijnych. Wśród nich nie ma już np. rodzin wielodzietnych, one za sprawą Programu 500+ radzą sobie, teraz w najtrudniejszej sytuacji są osoby starsze, które mają głodowe emerytury czy renty. Staramy się im pomagać. To również do nich trafi uratowane jedzenie. Trochę jest więc tak, że ratując żywność, ratujemy środowisko i ludzi - dodaje Teresa Bocheńska, prezes Banku Żywności w Elblągu.

Do potrzebujących zamiast na śmietnik

Banki Żywności od lat przeciwdziałają marnowaniu żywności i przekonują do tych innych. Swoją rolę mają również w stworzeniu konkretnych rozwiązań prawnych, które to umożliwiają.

W 2019 roku rząd przyjął ustawę o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, która nakłada na sprzedawcę żywności obowiązek zawarcia umowy z organizacją pozarządową dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności. Dzięki temu tony produktów spożywczych zamiast na śmietnik trafiają do potrzebujących.

- Jeszcze zanim ustawa weszła w życie, mieliśmy już doświadczenie w tej dziedzinie, bo odbieraliśmy żywność, na zasadzie współpracy partnerskiej, od niektórych sieci sklepów. To z tych doświadczeń wynikała propozycja przyjęcia takiej ustawy. Ważne było, żeby te działania ubrać w standardy i tak się stało. Aktualnie, również na Warmii i Mazurach mamy wypracowaną logistykę ratowania żywności na dużą skalę. Przy wsparciu ponad 300 organizacji partnerskich w całym regionie odbieramy żywność krótkoterminową ze sklepów i przekazujemy ją na cele społeczne - mówi Jolanta Markiewicz.

- Ustawa spełnia swoje zadanie. Możemy mówić już o jej pozytywnych efektach. Banki żywności i szereg innych organizacji odbierają tę niesprzedaną żywność i przekazują ją dalej, ale niezależnie od tego zauważyliśmy, że dużo lepsza jest gospodarka tymi produktami. W tej chwili zostaje ich zdecydowanie mniej - dodaje Teresa Bocheńska.

Konieczna jest edukacja

Banki Żywności mają świadomość, że aby ograniczyć marnotrawstwo, konieczna jest edukacja.

- Jeśli chcemy, żeby nasze działania rzeczywiście doprowadziły do rozwiązania tego problemu, nie możemy działać samodzielnie. To nie wystarczy. Jeśli natomiast wyedukujemy kolejne pokolenie, które będzie świadome skutków marnowania żywności, to wśród nich znajdą się również osoby, które będą decydentami, od których będzie zależało to, jak w przyszłości będzie wyglądał nasz świat - przekonuje przedstawicielka olsztyńskiego Banku Żywności.

Powszechna świadomość odnośnie tego, jak ważne jest niemarnowanie żywności, jest coraz większa. W tej dziedzinie nadal jest jednak dużo do zrobienia. Czy sami możemy coś zrobić, aby wspomóc Banki Żywności w ich działaniach? Okazuje się, że całkiem sporo. Aż 62,9 proc. Polaków deklaruje, że z różną częstotliwością (często, czasami, rzadko), ale jednak

Banki Żywności

NIE WYRZUCAJ ZA SZYBKO!
jak długo można przechowywać żywność?

MROŻONE WARZYWA

zamknięte do 2 lat, po otwarciu w szczelnym opakowaniu do miesiąca

RYŻ, MAKARON

zamknięte do 12 miesięcy, po ugotowaniu do 2 dni w lodówce

SOS SOJOWY

nietarty dowolnie, po otwarciu przechowuj w lodówce do 2-3 lat

MIÓD/CUKIER

ważne bezterminowo, przechowuj w suchym miejscu

DŻEM

do 2 lat, po otwarciu - lodówka, aż do pojawienia się pleśni

OLIWA

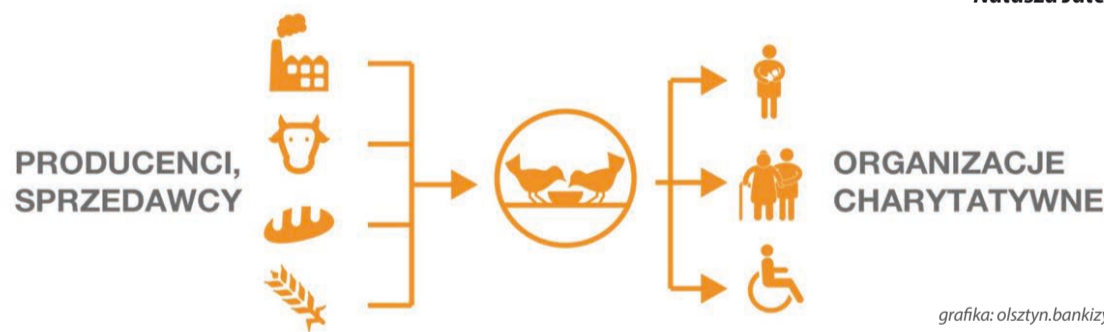
nietarta nawet do 3 lat, otwartą można trzymać kolejne 2-3 lata

wyrzucą pieczywo. Na kolejnych pozycjach znajdują się: świeże owoce (57,4 proc.), warzywa tzw. nietrwałe, typu sałata, rzodkiewka, pomidory, czy ogórki (56,5 proc.), wędliny (51,6 proc.) oraz napoje mleczne (47,3 proc.) - wynika z ubiegłorocznego raportu Federacji Banków Żywności "Nie marnuj jedzenia".

Powody wyrzucania żywności pokazują, że jednym z kluczowych czynników sprzyjającym jej wyrzuceniu jest nieodpowiednie przygotowanie się do zakupów oraz same zakupy, czytamy w raporcie. Podczas kolejnych zakupów zastanówmy się więc ile z produktów, które wrzucamy do sklepowego

koszyka, rzeczywiście jest nam niezbędna, dokładnie przyjrzyjmy się ich terminom przydatności do spożycia. Z kolei jedzenie, które zostaje nam np. z obiadu, zamiast wyrzucić na śmietnik, przekażmy do najbliższej jadłodzielni, w ten sposób trafi do potrzebujących.

Natasza Jatczyńska

grafika: olsztyń.bankizywnosci.pl

Ekologii uczą elblązan od lat

Troska o planetę to nasz obowiązek. Jednak nie wszyscy nadal zdają sobie sprawę, jak nasze codzienne działania wpływają na stan środowiska. Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu od lat prowadzi edukację, która ma zwiększyć świadomość ekologiczną mieszkańców.

Edukację w zakresie ekologii i dbałości o środowisko najlepiej zacząć jak najwcześniej. Z takiego założenia wychodzi również ZUO, które wiele ze swoich działań kieruje do dzieci. To z myślą o nich, od 25 lat, w placówkach oświatowych w Elblągu i okolicach organizowany jest „Konkurs na selektywną zbiórkę

odpadów w placówkach oświatowych”.

Konkurs ma dwie kategorie. Szkoły w ciągu roku prowadzą zbiórkę surowców m.in. nakrętek, baterii, puszek aluminiowych czy kartonów po napojach. Jednocześnie otrzymują do realizacji zadania w kategorii edukacja ekologiczna. Każda edycja kończy się wytypowaniem laureatów oraz przyznaniem atrakcyjnych nagród podczas finału w wybranej szkole. Przedsięwzięcie organizowane jest przy współpracy dyrekcji i kadr pedagogicznych placówek oświatowych z Elbląga, Gronowa Elbląskiego, Tolkmicka, Milejewa i Markus.

ZUO zaprasza również najmłodszych na zajęcia recyklingowe połączone

ze zwiedzaniem zakładu. Podczas tych odwiedzin dzieci uczą się lub przypominają sobie zasady segregacji odpadów, zdobywają wiedzę o procesach recyklingu różnych surowców, w ramach warsztatów wykonują papier czerpany lub zabawki z odpadów. Elbląskie Dni Recyklingu organizowane przez ZUO to już propozycja zarówno dla młodszych, jak i dla starszych. Jednodniowy festyn, połączony ze zbiórką odpadów, co rok przyciąga prawdziwe tłumy. Zasada jest prosta. Mieszkańcy tego dnia przekazują pracownikom ZUO odpady, za które otrzymują punkty. Zdobyte punkty można wymienić podczas wydarzenia na roślinkę - do wyboru są kwiaty, drzewa, krzewy i zioła lub nagrody rzeczowe. Jeśli do tego dodać dmuchańce i zjeżdżalnie dla dzieci oraz występy artystyczne mamy wydarzenie, które co rok przyciąga prawdziwe tłumy. Ostatni taki festyn odbył się w 2019 roku. W 2020 i 2021 roku, ze względu na pandemię wydarzenie odwołano. Edukacja ekologiczna to nie tylko

cykliczne działania. ZUO wspiera również elblązan w codziennej segregacji śmieci. Wiele osób nadal ma problem z tym, które odpady powinny trafić do jakiego pojemnika. Odpowiedź na to znajdziemy np. na tablicach z zasadami segregowania montowanych na elbląskich osiedlach przy koszach na śmieci. ZUO produkuje również ulotki informacyjne dla mieszkańców z zasadami segregowania odpadów i działania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. ZUO współpracuje z wieloma partnerami w zakresie edukacji ekologicznej. Efektem tych wspólnych działań jest organizacja szeregu wydarzeń. Wśród zorganizowanych do tej pory są: Akademia Ogrodów, zaproszenie Śmieciarki Miecia należącej do Organizacji Odzysku Opakowań REKOPOL, Dzień Ochrony Środowiska z BOŚ, Sprzątanie Świata z Urzędem Miejskim w Bażantarni i Rekord Polski na najdłuższą lekcję ekologiczną.

Natasza Jatczyńska

Fot. www.zuoelblag.pl

Gospodarka o obiegu zamkniętym – szansa i wyzwanie

Fot. pixabay.com

Czym jest „gospodarka o obiegu zamkniętym”? Jakie możliwości nam daje? I dlaczego powinniśmy dążyć do tego, aby została wdrożona w naszym kraju? Na te i podobne pytania postaram się znaleźć odpowiedź, aby przybliżyć Państwu ten niezwykle ważny pomysł na naprawę świata.

Na początek wyobraźmy sobie inną, alternatywną rzeczywistość... Taką, w której przedmioty przez nas używane są trwałe, możliwe do naprawy, renowacji lub recyklingu i nie trafiają na wysypisko śmieci, zaś energia potrzebna do napędzania naszych urządzeń (np. samochodów, komputerów, sprzętu AGD) oraz do ogrzewania naszych domów, jest czysta, nie pochodzi ze spalania węgla, ropy lub gazu. Rzeczywistość, w której miliony ton żywności i innych dóbr nie marnują się, tylko są sprawiedliwie rozdzielane. Wyobraźmy sobie świat przyjazny wszystkim mieszkańcom Ziemi, umożliwiający zdrowe i szczęśliwe życie, a także niekonfliktowe współistnienie ze światem przyrody. Wizja ta brzmi pięknie, ale czy jest możliwa do realizacji? Część z Czytelników powie zapewne, że to utopia. Jednak Unia Europejska przekonuje, że jest to rozwiązanie nie tylko możliwe do wprowadzenia, ale również konieczne. Na przeszkodzie staje nam dotychczasowy sposób gospodarowania, traktowania Ziemi jako źródła nieskończonych zasobów, z których chcielibyśmy korzystać do woli. Z tego powodu co najmniej od lat 70. XX wieku żyjemy na kredyt przyszłych pokoleń. Na ogromną skalę wydobywamy surowce, wycinamy lasy, zużywamy wodę, pozostawiając w zamian tony zanieczyszczeń, gazów cieplarnianych i śmieci. Jeśli nic się nie zmieni, już wkrótce będziemy potrzebować drugiej Ziemi, aby przetrwać. Problemem jest to, że nasza obecna gospodarka działa w nieracjonalny sposób, na zasadzie „weź – wyprodukuj – zużyj – wyrzuć”, co prezentuje rysunek poniżej.

Piramida 3U – hierarchia działań w zakresie odpadów

Takie konsumpcjonistyczne podejście do świata byłoby do zaakceptowania, gdyby źródła surowców naturalnych były nieskończone, zaś odpady można było wysłać do jakiejś kosmicznej dziury, w której znikną bezpowrotnie. Tak jednak nie jest. Wszystko co robimy pozostawia ślad w środowisku. Dlatego też, po ponad dwustu latach dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego, nikogo nie powinny dziwić katastrofy i awarie techniczne tak samo jak nasilające się zagrożenia naturalne związane ze zmianami klimatycznymi, do których sami się przyczyniamy.

W odpowiedzi na wyżej wymienione i wiele innych problemów, Komisja Europejska przyjęła w 2015 roku pierwszy Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym (w skrócie GOZ), zaś cztery lata później „Europejski Zielony Ład” czyli strategię społeczno-gospodarcą obowiązującą do 2050 r. Główne postulaty nowego planu na rzecz zrównoważonej gospodarki unijnej, można streścić słowami:

UE nowoczesna, zasobooszczędna, konkurencyjna, neutralna klimatycznie, sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu.

Kluczowym elementem tej wizji jest gospodarka o obiegu zamkniętym (z ang. circular economy), a więc „model produkcji i konsumpcji, który polega na dzieleniu się, pożyczaniu, ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu i recyklingu istniejących materiałów i produktów tak długo, jak to możliwe”.

Zapobieganie powstawaniu jest najskuteczniejszą metodą ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów. Oczywiście często jako konsumenci nie mamy wyjścia i godzimy się na praktyki producentów oraz sprzedawców, choć wiemy, że nie są przyjazne środowisku. Jednak w wielu innych sytuacjach, podejmując decyzje zakupowe oraz dotyczące sposobu wykorzystania przedmiotów, mamy realny wpływ na poprawę naszego świata.

Z perspektywy jednej osoby czy gospodarstwa domowego mogą się one nie wydawać znaczące, ale w skali całego społeczeństwa robią ogromną różnicę.

Linearny model gospodarki

grafika: Marek Jurzyński

Cyrkularny model gospodarki

grafika: www.europarl.europa.eu

Koncepcja GOZ w zasadzie nie jest niczym nowatorskim, ponieważ bazuje na obserwacji naturalnych ekosystemów, w których odpady nie istnieją, nic się nie marnuje. Jednak w odniesieniu do gospodarki człowieka, zaproponowane rozwiązanie jest rewolucyjne. Wymaga głębokich zmian w systemach pozyskiwania surowców, projektowania produktów, sposobach produkcji i dystrybucji, a wreszcie w stylach konsumpcji. Dlatego właśnie GOZ dotyczy na równi rządów państw, władz regionalnych i lokalnych, przedsiębiorstw, świata nauki, organizacji pozarządowych oraz gospodarstw domowych. Czyli nas samych. Rozkładając ideę GOZ na czynniki pierwsze, trzeba wskazać główne jej założenia – postulaty:

1. Zmniejszyć ilość energii, surowców i materiałów, w tym niebezpiecznych oraz trudnych do recyklingu, wykorzystywanych do wytwarzania produktów.

2. Wydłużyć okres użytkowania produktów, w tym poprzez projektowanie produktów energooszczędnych, łatwych do naprawy, modernizacji, a ostatecznie do recyklingu.

3. Stymulować rozwój usług w zakresie konserwacji/regeneracji/renowacji produktów, tworzenia rynków surowców wtórnych oraz współpracy przedsiębiorstw w zakresie ponownego wykorzystania produktów ubocznych produkcji.

1.4. Przygotować konsumentów do dokonywania lepszych wyborów, w tym również poprzez odchodzenie od posiadania produktów na własność - na rzecz dzierżawy, wynajmu lub współposiadania.

5. Zachęcić gospodarstwa domowe do korzystania z usług wydłużających życie produktów, jak również do prowadzenia wysokiej jakości segregacji.

Wymienione wyżej działania mają doprowadzić do osiągnięcia w Unii Europejskiej ambitnych celów związanych ze zmniejszeniem ilości produkowanych śmieci oraz zwiększeniem odsetka odpadów podlegających recyklingowi. UE zakłada, że już za 10 lat recyklingowi będzie poddawane 60% odpadów komunalnych oraz 70% odpadów opakowaniowych. Ponadto przewiduje się, że nastąpi redukcja emisji dwutlenku węgla, a więc głównego gazu wpływającego na ocieplenie klimatu Ziemi, o 55% w stosunku do 1990 r. Zaś do 2035 r. ilość składowanych odpadów komunalnych zostanie zredukowana do najwyżej 10% całkowitej wytwarzanej ich ilości.

Korzyści w skali globalnej, wynikające z wdrożenia GOZ, będą dotyczyć też rynku pracy. Rozwój sektorów związanych m.in. z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych, nowych zeroemisyjnych technologii, a także naprawą, renowacją, regeneracją oraz recyklingiem, może wygenerować setki tysięcy miejsc pracy. Komisja Europejska przekonuje więc, że jeśli nawet zmienimy dotychczasowe style produkcji i konsumpcji, gospodarka na tym nie straci.

Możemy zyskać na GOZ również my wszyscy jako konsumenci i obywatele. Opcja życia w czystszej i bezpieczniejszym środowisku oznacza lepsze zdrowie i mniej chorób cywilizacyjnych. Rozwiązania z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego to również korzyści ekonomiczne, w tym więcej pieniędzy w naszych portfelach. Pomyślmy, ile wydajemy na produkty (w tym żywność), które niemalże od razu stają się śmieciami, albo gdy przeminie moda okazują się bezwartościowe i trafiają na śmietnik. A wystarczy zmienić drobne nawyki, w codziennym funkcjonowaniu kierując się zasadą 3U, aby odczuć dużą zmianę.

Marek Jurzyński

Miejsca przyjazne GOZ

Jadłodzielnia na Jaszczurach i nie tylko
Do jadłodzielni można przynosić potrawy i produkty spożywcze, które trafią do potrzebujących. Na opakowaniu należy umieścić karteczkę z datą przygotowania potrawy. Jadłodzielnia (czyli najprościej mówiąc ogólnodostępna lodówka) mieści się w dawnym hotelu robotniczym przy Związku Jaszczurczego 17. Hol jest otwarty i dostępny przez cały dzień. W Elblągu funkcjonują jeszcze dwie jadłodzielnie: w Banku Żywności przy ul. Stefczyka oraz w Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Błogosławionej Doroty z Mątów przy ul. Rawskiej.

Kosze na plastikowe nakrętki
Eko-pojemniki na plastikowe nakrętki to inicjatywa związana z Zielonym Budżetem, mająca zachęcić elblążan do selektywnej zbiórki odpadów. W Elblągu ustawiono dwa pojemniki w kształcie liści, w planach jest trzeci w kształcie serca, który ma stanąć w parku „Dolinka”.
Lokalizacja: ul. Nowowiejska, przy Targowisku Miejskim.

Miejskie punkty elektroodpadów
Do miejskich punktów elektroodpadów można wrzucać płyty CD i DVD, drobną elektronikę, telefony i ładowarki, baterie oraz żarówki. Elektroodpady są niebezpieczne dla środowiska i powinny trafiać do specjalnych pojemników – w Elblągu jest ich pięć.
Lokalizacje ul. Ogólna 73, ul. J. Chełmońskiego 4, ul. M. Bałuckiego 13, ul. Płk. Dąbka 77, Al. Odrodzenia 10.

Biblioteka Elbląska im. C. Norwida
Do elbląskiej biblioteki można przynieść niepotrzebne w domu książki. Część z nich, która znajduje się na liście poszukiwanych pozycji, trafi na półki biblioteki, a pozostałe staną na regale, z którego wzięć je do domu może każdy.
Adres: ul. Świętego Ducha 3-7
Godziny otwarcia: poniedziałek–piątek: 10-18, sobota: 10-15
nr tel.: 55 625 60 12.

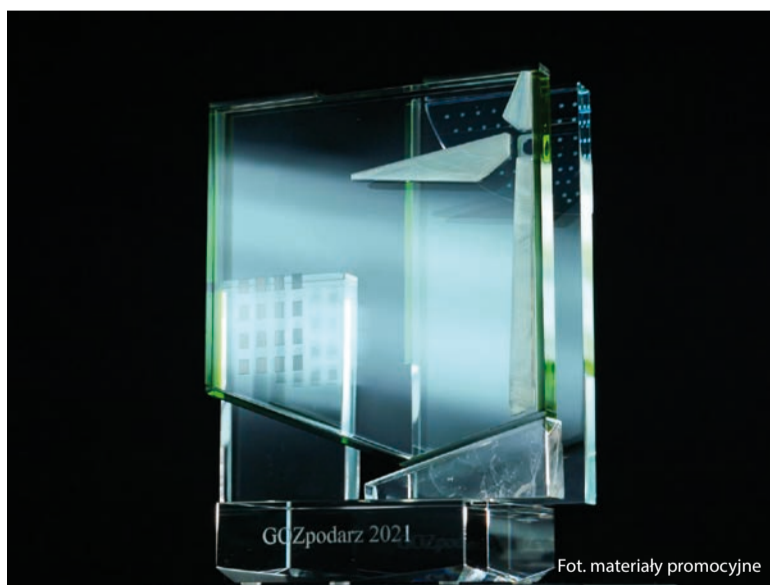
Sklep Społeczny pod Cisem
W sklepie tym znajdują się dwie strefy, w których sprzedawane są rzeczy używane, poddane renowacji – Strefa Charytatywna i Strefa Rzeczy Używanych. Oddać tu można nieduże drewniane meble, fotele, stoliki, zegary czy lampy, które po renowacji trafią na sprzedaż. Przedmioty powinny być w dobrym stanie.
Adres: ul. Stawidłowa 3 (Dom pod Cisem)
Godziny otwarcia: wtorek–piątek: 10-17, sobota: 10-14
nr tel.: 734 218 310.

Punkty Gromadzenia Odpadów Niebezpiecznych (PGON)
W PGON można zostawić min: stare farby, kleje oraz opakowania po nich, trujące środki chemiczne, takie jak odczynniki fotograficzne, pestycydy, herbicydy itp., baterie i akumulatory, odpady zawierające rtęć, drobny sprzęt elektroniczny i elektryczny. W Elblągu jest sześć PGON – aby umieścić w nich odpady należy zgłosić się do ochrony lub administracji obiektów.
Lokalizacje: ul. Grunwaldzka 28 (Myjnia Samochodowa Hydropress), ul. Żeromskiego 2 (E. Leclerc), ul. Robotnicza 246 (SM Zakrzewo), ul. Chełmońskiego 8 (SM Zrzeszeni), ul. Szańcowa 1 (EPGK), ul. Mazurska 42 (ZUO).

opracował: Mariusz Kuzko

Sklep społeczny z nagrodą

W konkursie GOZpodarz 2021, w kategorii „Wdrożenie praktyk GOZ” Sklep Społeczny pod Cisem zdobył I miejsce. Konkurs miał na celu promocję dobrych praktyk związanych z ideą gospodarki obiegu zamkniętego.

Laureatów konkursu GOZpodarz 2021 wyróżniono podczas II. Kongresu GOZpodarka, organizowanego przez Fortum, Instytut Jagielloński i Pracodawców RP. Konkurs był skierowany do przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych organizacji. W kategorii „Wdrożenie praktyk GOZ” elbląski Sklep społeczny pod Cisem prowadzony przez Stowarzyszenie ESWIP zdobył I miejsce!

Przypomnijmy, że sklep tworzony jest we współpracy z partnerami i społecznością elblążan, którzy dbają o swoich najsłabszych członków oraz zrównoważony rozwój lokalny. Sklep społeczny funkcjonuje w nurcie ekonomii społecznej, jest prowadzony przez podmiot ekonomii społecznej, jest usługą społeczną z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu, wspierania osób niepełnosprawnych oraz ochrony środowiska. – To dla nas duże wyróżnienie i motywacja do kontynuowania prac nad rozwojem centrum naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów – bo sklep społeczny ma właśnie taką funkcję – mówi Arkadiusz Jachimowicz, prezes Stowarzyszenia ESWIP.

Sylvia Warzechowska

Zielona edukacja w Elblągu

O tym, że edukacja ekologiczna ma znaczenie chyba nie trzeba nikogo przekonywać. Dbanie o środowisko naturalne, segregowanie odpadów, czy umiejętność powtórnego wykorzystania naprawionego przedmiotu, to tylko niektóre działania promowane przez organizacje angażujące się w działalność na rzecz ochrony środowiska. Jedną z nich jest Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej.

Jednostka funkcjonuje od 27 lat w strukturach Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu. Działania ECEE są skierowane

do nauczycieli, a pośrednio do uczniów. To właśnie uświadomienie oraz zmiana nastawienia młodzieży może przynieść trwałe korzyści w kontekście ekologicznej świadomości. – Naszym zadaniem jest promowanie i upowszechnianie edukacji ekologicznej, zwłaszcza w placówkach oświatowych. Środki na działania z zakresu edukacji ekologicznej otrzymujemy w formie dotacji od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie – mówi Krzysztof Błaszczak, kierownik ECEE. Zwraca on uwagę na to jak ważne jest nastawienie nauczycieli do tematu ekologii, ponieważ mają oni kontakt z uczniami i są w stanie bezpośrednio wpłynąć na ich postawy.

– Nauczyciel zainteresowany działaniami proekologicznymi pociąga za sobą uczniów, którzy bardzo chętnie uczestniczą w różnych konkursach wiedzy-umiejętnościowych, plastycznych, fotograficznych, żywych lekcjach przyrody i warsztatach – wylicza kierownik Elbląskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. Centrum szkoli nauczycieli i przygotowuje ich do nowych działań ekologicznych oraz przekazuje im świeże podejście na temat związany z ochroną środowiska poprzez organizację warsztatów terenowych dla nauczycieli i uczniów, prowadzenie działalności wydawniczej i plenerów malarskich o tematyce ekologicznej. Jednostka posiada swoją własną bibliotekę oraz współpracuje z innymi podmiotami w zakresie edukacji ekologicznej w ramach Rady Programowej. Do najciekawszych publikacji wydanych przez ECEE należą m.in. Owady – od obserwacji do fascynacji, czy Od projektu do efektu. Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej należy do kapituły konkursu o Certyfikat Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty „Szkoła Przyjazna Środowisku”, do którego przystępują szkoły całego województwa warmińsko-mazurskiego. – Działania ekologiczne Ośrodka w przyszłości będą kontynuacją wielu dotychczasowych naszych aktywności. Głównie chodzi o kwestie związane z potrzebami i ochroną środowiska oraz o wszystkie zmiany prawne w tym zakresie. Wiele działań podyktowanych jest też kierunkami polityki oświatowej państwa czy priorytetami Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty, które na bieżąco są organizowane – dodaje Krzysztof Błaszczak.

Sylwiusz Brywczyński

FUNDUSZ GRANTOWY
STOWARZYSZENIA
ESWIP

A gdyby tak każde miasto miało swoją społeczną świnkę skarbonkę?

Wystarczy się dobrze rozejrzeć po swoich bliskich, znajomych czy sąsiadach i zawsze znajdzie się ktoś, komu brakuje na rehabilitację czy leki, nie wspominając już o produktach spożywczych. Stowarzyszenie ESWIP po wielu latach obserwacji stworzyło Fundusz Grantowy. Jest to rodzaj elbląskiej skarbonki, z której finansowane są działania społeczne i charytatywne.

Głównym celem jest aktywizacja społeczna, czyli chcielibyśmy sprawić, żeby ludzie byli wrażliwi na potrzebę innych i starali się im pomóc. Stąd uruchomiliśmy dwa programy grantowe – Pomoc

Sąsiedzka i IMPULS. Pierwszy program jest po to, aby rozwiązywać problemy codziennego życia. Często znamy kogoś, komu brakuje pieniędzy na ważne dla niego sprawy – osoby z niepełnosprawnością, samotne, starsze, które z wielu względów nie potrafią zaradzić swoim problemom. I jak to w życiu bywa, ważne są osoby, którymi się otaczamy. Bo oni mogą napisać wniosek i zgłosić sąsiada, przyjaciela czy znajomego, który jest w potrzebie.

Program grantowy IMPULS skierowany jest do organizacji społecznych. Celem jest wspólne działanie na rzecz ludzi i otoczenia. Innymi słowy, jeżeli organizacja chce zorganizować np. szkolenie recyklingowe dla mieszkańców, piknik dla osób

bezdolnych lub wydarzenie artystyczne, to może ubiegać się o grant. Program wspiera inicjatywy dające impuls do działania i integracji społecznej. Warto pamiętać, że w przypadku jednego i drugiego programu pieniądze pełnią rolę narzędzia. Najważniejsi są ludzie, budowanie relacji między nimi, wzajemne wsparcie i szacunek. Każda zgłoszona inicjatywa rozpatrywana jest przez komisję grantową. Po otrzymaniu pozytywnej decyzji podpisywana jest umowa z liderem grupy inicjatywnej, po czym następuje przekazanie grantu. W związku z tym, że Fundusz finansowany jest w dużej mierze z darowizn finansowych od darczyńców, prosimy o sprawozdanie po zrealizowaniu inicjatywy. Jako stowarzy-

szenie jesteśmy zobowiązani do przedstawienia raz w roku naszym darczyńcom informacji, w jaki sposób pieniądze zostały spożytkowane. Stowarzyszenie przekazuje na Fundusz pieniądze z 1%, darowizn finansowych oraz dochód ze sklepu społecznego ze Strefą Charytatywną. W 2021 roku z okazji 25-lecia istnienia postanowiło przekazać 25 tysięcy złotych. Głównym celem na przestrzeni kilku lat jest możliwość przekazywania w skali roku 100 000 złotych na działania społeczne i charytatywne w Elblągu i okolicach. Aby tego dokonać staramy się pozyskiwać stałych darczyńców, którzy regularnie będą wpłacać datki. Aktualnie wspierają nas elbląskie firmy i osoby indywidualne, którym serdecznie dziękujemy.

Dzięki takim ludziom możemy pomagać, zmieniać nasze miasto i jesteśmy przekonani, że to, co robimy jest słuszne, a potwierdzeniem tego jest radość kilkudziesięciu rodzin, którym już pomogliśmy. Elbląg już ma swoją skarbonkę, zachęcamy organizacje społeczne z innych miast, aby wspierały mieszkańców w ten sposób.

Dlaczego o tym piszemy w numerze poświęconym GOZ? Ponieważ to przykład połączenia ponownego użytkowania (sklep) z działaniami charytatywnymi (Fundusz).

Więcej informacji o Funduszu oraz szczegóły odnośnie udzielonych grantów znajdziesz na stronie www.eswip.pl w zakładce Fundusz Grantowy.

Mateusz Jachimowicz

Fundusz Grantowy Stowarzyszenia ESWIP wspierają:

partner strategiczny:

justjoin.it

